

ขั้นตอนการเลี้ยงและการจัดการผึ้งโพรง

การเตรียมการ	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
--------------	------	------	-------	-------	------	-------	------	------	------	------	------	------

การเลือกสถานที่ตั้งรังผึ้งโพรง

- เลือกพื้นที่มีแหล่งอาหารอุดมสมบูรณ์
- สถานที่เลี้ยงผึ้งควรอยู่ใกล้แหล่งน้ำสะอาด อยู่ในที่ร่มเย็น หรือใต้ต้นไม้ ไม่มีลมโกรก ห่างจากแหล่งชุมชน และปลอดภัยจากการใช้สารป้องกันกำจัดแมลง

พืชอาหารผึ้งโพรง

- ต้องมีแหล่งอาหารที่สำคัญของผึ้ง ได้แก่ น้ำหวาน และเกสรดอกไม้

เตรียมวัสดุอุปกรณ์การเลี้ยงผึ้งโพรง

- ได้แก่ รังเลี้ยง คอนผึ้ง รังล่อผึ้งโพรง ชุดกันผึ้งต่อย หมวกกันผึ้งต่อย แปรงปิดตัวผึ้ง กลักขังนางพญา เคื่องพ่นควัน มีด ลวดสแตนเลส ฯลฯ

การตรวจรังผึ้งโพรง

ควรทำการตรวจรังผึ้งทุก 10 วัน และควรตรวจในช่วงเช้าหรือเย็น โดยทำการตรวจรังผึ้ง ดังนี้

- ตรวจสอบปริมาณผึ้งให้สัมพันธ์กับคอน
- ตรวจสอบการวางไข่ของนางพญาผึ้ง
- ตรวจสอบการเก็บน้ำหวานและเกสร
- ตรวจสอบโรคและศัตรูผึ้ง
- ตรวจสอบสภาพรวงรังผึ้ง

การให้น้ำหวานแก่ผึ้งโพรง

1. กรณีนำผึ้งมาจากแหล่งอื่น ควรนำรังผึ้งใหม่ไปตั้งให้ห่างจากที่ตั้งรังผึ้งเดิมและให้น้ำหวานสักระยะหนึ่ง เพื่อให้ผึ้งซ่อมแซมรังและปรับตัวให้เข้ากับสถานที่ใหม่
2. กรณีแหล่งอาหารธรรมชาติไม่เพียงพอ เติมน้ำหวานโดยใช้น้ำหวานผสมน้ำอัตรส่วน 1:1 โดยน้ำหนัก

การแยกรังผึ้งโพรง

ผึ้งโพรงจะมีการแยกรัง 1-6 ครั้งต่อปี การแยกรังจะเป็นการเลียนแบบธรรมชาติ ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

- รังผึ้งที่ควรแยกเป็นรังผึ้งที่สมบูรณ์ มีหลอดนางพญา
- ลานเลี้ยงควรมีผึ้งตัวผู้เพียงพอ
- คัดเลือกหลอดนางพญาที่สมบูรณ์ไว้ 2-3 หลอด
- ช่วงนางพญาใกล้จะแยกรัง ประมาณ 2-3 วัน แยกรังหนึ่งอยู่กับที่ อีกรังให้หันคนละทิศ เว้นระยะทางพอสมควร
- ตรวจเช็คผึ้งทุก 10 วัน จนกว่าผึ้งจะสมบูรณ์ตามปกติ

การรวมรังผึ้งโพรง

ในกรณีที่ขาดนางพญาหรือหานางพญาใหม่ไม่ทัน เพื่อสร้างความแข็งแรงให้กับรังผึ้งโพรง โดยมีเทคนิค ดังนี้

- ขนย้ายรังผึ้งที่จะรวมกันมาไว้ใกล้กัน
- ทำลายนางพญารังที่ไม่สมบูรณ์ล่วงหน้า 1 วัน
- ในกรณีที่มีนางพญาทั้งสองรัง
- นำผึ้งทั้งสองรังรวมกันทันที โดยฉีดพ่นน้ำหวานให้ทั่วทั้งสองรัง
- ควรปฏิบัติงานในช่วงเช้าหรือช่วงค่ำ

การเก็บผลผลิต

การเก็บน้ำผึ้ง

เมื่อผึ้งอยู่ในกล่องได้ประมาณ 1-3 เดือน ให้เปิดดูรังผึ้งหากมีรวงผึ้ง 4 รวงขึ้นไป จะสามารถเก็บน้ำผึ้งได้โดยใช้มีดตัดแบ่งออกมา 1-3 รวง

การเก็บไขผึ้ง

หลังจากเก็บน้ำผึ้งแล้ว รวงที่เหลือให้นำไปต้มจะได้ไขผึ้ง

ศัตรูที่สำคัญและการป้องกันกำจัด

ผึ้งโพรงมีศัตรูผึ้งน้อยมาก ไม่ต้องใช้สารเคมีป้องกันกำจัด เนื่องจากผึ้งโพรงเป็นแมลงในธรรมชาติปราดเปรียว ต้านทานโรค เอาตัวรอดได้ดี เช่น การอพยพทิ้งรังหนีในกรณีเกิดโรคแซกบรูต ไรวาร์ริว หรือมีศัตรูอื่นๆ รบกวน จะทิ้งรังไปหาที่สร้างรังใหม่ ปล่อยให้รังที่มีศัตรูและโรคตายไปเอง ศัตรูของผึ้งโพรงที่สำคัญจริงๆ คือ มดแดง การป้องกันมดแดงโดยการใช้น้ำมันเครื่องเก่า ๆ ชุบเศษผ้าแล้วเอามาทารอบเสาของรังผึ้งโพรง ทำให้มดไม่สามารถขึ้นไปทำลายผึ้ง นอกจากนี้ยังพบหนอนผีเสื้อกินไขผึ้ง (Wax Moth) เป็นศัตรูที่สำคัญของผึ้งโพรงและพบในรังผึ้งที่อ่อนแอ ตัวอ่อนซึ่งเป็นตัวหนอนจะไปกัดกินรวงผึ้งให้เสียหาย ป้องกันโดยทำให้ประชากรผึ้งแข็งแรง

